

บันทึกการตอบข้อหารือกรมอนามัย
เรื่อง แนวทางการพิจารณาอนุญาตประกอบกิจการตู้กาแฟหยอดเหรียญอัตโนมัติ

ศูนย์อนามัยที่ ๑๒ ยะลา ได้มีหนังสือที่ สธ ๐๙๒๒.๐๔/๑๘๕๓ ลงวันที่ ๑๖ ตุลาคม ๒๕๖๓ เพื่อขอหารือแนวทางการพิจารณาอนุญาตประกอบกิจการตู้กาแฟหยอดเหรียญอัตโนมัติ โดยมีรายละเอียดดังนี้

ด้วยสำนักงานเทศบาล ได้หารือเกี่ยวกับแนวทางการพิจารณาอนุญาตประกอบกิจการติดตั้งตู้กาแฟหยอดเหรียญอัตโนมัติในพื้นที่เทศบาล ซึ่งการประกอบกิจการดังกล่าวถือเป็นการประกอบกิจการตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ หรือไม่ อย่างไร หากให้ติดตั้งในพื้นที่ตลาดสด จะพิจารณาออกใบอนุญาตพร้อมจัดเก็บค่าธรรมเนียมตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ ได้หรือไม่ หมวดยังประกอบกิจการประเภทไหน และมีแนวทางคำแนะนำคณะกรรมการสาธารณสุขหรือด้านวิชาการในการควบคุมดูแลตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุขอย่างไร

กรมอนามัยได้วิเคราะห์ข้อกฎหมายและประเด็นข้อหารือประกอบการศึกษาให้ความเห็นดังนี้

๑. ข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

๑) พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

มาตรา ๓๒ กำหนดให้ราชการส่วนท้องถิ่นมีอำนาจออกข้อบัญญัติท้องถิ่น กำหนดประเภทของกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ ตามประกาศกระทรวงสาธารณสุขที่ออกตามมาตรา ๓๑^๒ บางกิจการหรือทุกกิจการให้เป็นกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพที่ต้องควบคุมภายในท้องถิ่นนั้น รวมทั้งกำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขเกี่ยวกับการดูแลสภาพหรือสุขลักษณะของสถานที่ที่ใช้ดำเนินกิจการและมาตรการป้องกันอันตรายต่อสุขภาพและมาตรา ๓๓^๓ กำหนดให้ผู้ดำเนินกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพตามประเภทที่ราชการส่วนท้องถิ่นกำหนดไว้ในข้อบัญญัติท้องถิ่นให้เป็นกิจการที่ต้องควบคุม โดยกระทำในลักษณะที่เป็นการค้าต้องได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่นก่อนเริ่มดำเนินกิจการ และต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม กฎกระทรวงควบคุมสถานประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ พ.ศ. ๒๕๖๐ และข้อบัญญัติท้องถิ่นที่ออกตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ดังนั้น หากผู้ใดประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพตามประเภทที่ราชการส่วนท้องถิ่นกำหนดให้เป็นกิจการที่ต้องควบคุมในพื้นที่ โดยไม่ได้รับอนุญาตถือเป็นการกระทำที่ฝ่าฝืนบทบัญญัติตามมาตรา ๓๓ ของพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มีโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ตามมาตรา ๗๑

๒) ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง กิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ พ.ศ. ๒๕๕๔

ข้อ ๓ ให้กิจการดังต่อไปนี้เป็นกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ

๓. กิจการเกี่ยวกับอาหาร เครื่องดื่ม น้ำดื่ม ยกเว้นในสถานที่จำหน่ายอาหาร การเร่ขาย การขายในตลาด และการผลิตเพื่อบริโภคในครัวเรือน

(๑๗) การผลิต สดสม หรือแบ่งบรรจุ น้ำอัดลม น้ำหวาน น้ำโซดา น้ำจากพืช ผัก ผลไม้ เครื่องดื่มชนิดต่าง ๆ บรรจุกระป๋อง ขวดหรือภาชนะอื่นใด

^๑ ส่งพร้อมหนังสือ ที่ สธ ๐๙๔๕.๐๔/ ๗๙๙๖ ลงวันที่ ๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๓ ซึ่งกรมอนามัยมีถึงศูนย์อนามัยที่ ๑๒ ยะลา

^๒ มาตรา ๓๑ ให้รัฐมนตรีโดยคำแนะนำของคณะกรรมการมีอำนาจประกาศในราชกิจจานุเบกษากำหนดให้กิจการใดเป็นกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ

^๓ มาตรา ๓๓ เมื่อพ้นกำหนดเก้าสิบวันนับแต่วันที่ข้อบัญญัติท้องถิ่นตามมาตรา ๓๒ (๑) ใช้บังคับ ห้ามมิให้ผู้ใดดำเนินกิจการตามประเภทที่มีข้อบัญญัติท้องถิ่นกำหนดให้เป็นกิจการที่ต้องมีการควบคุมตามมาตรา ๓๒ (๑) ในลักษณะที่เป็นการค้า เว้นแต่จะได้รับใบอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามมาตรา ๕๖

ในการออกใบอนุญาตตามวรรคหนึ่ง เจ้าพนักงานท้องถิ่นอาจกำหนดเงื่อนไขโดยเฉพาะให้ผู้รับอนุญาตปฏิบัติตามเพื่อป้องกันอันตรายต่อสุขภาพของสาธารณสุขเพิ่มเติมจากที่กำหนดไว้โดยทั่วไปข้อบัญญัติท้องถิ่นตามมาตรา ๓๒ (๑) ก็ได้ ใบอนุญาตตามวรรคหนึ่งให้ใช้ได้สำหรับกิจการประเภทเดียวและสำหรับสถานที่แห่งเดียว

๒. ความเห็นในประเด็นข้อหารือ

ข้อหารือ : การประกอบกิจการตู้กาแฟหยอดเหรียญอัตโนมัติถือเป็นการประกอบกิจการตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ หรือไม่ อย่างไร หากให้ติดตั้งในพื้นที่ตลาดสด จะพิจารณาออกใบอนุญาตพร้อมจัดเก็บค่าธรรมเนียมตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ ได้หรือไม่ หมวดอะไร กิจการประเภทไหน และมีแนวทางคำแนะนำคณะกรรมการสาธารณสุขหรือด้านวิชาการในการควบคุมดูแลตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุขอย่างไร

ความเห็น : กรมอนามัยได้นำเสนอประเด็นข้อหารือดังกล่าวต่อคณะกรรมการบริหารและขับเคลื่อนการปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข ในการประชุมครั้งที่ ๑๐-๑/๒๕๖๔ เมื่อวันที่ ๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๓ ซึ่งที่ประชุมได้พิจารณาและมีความเห็น ดังนี้ โดยหลักการพิจารณาการออกใบอนุญาตประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ ให้ราชการส่วนท้องถิ่นพิจารณาให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการหรือเงื่อนไขที่กำหนดในข้อบัญญัติท้องถิ่น รวมทั้งต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม กฎกระทรวง ประกาศกระทรวง และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง

สำหรับกรณีการพิจารณาอนุญาตประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพประเภทตู้กาแฟหยอดเหรียญอัตโนมัติตามที่ได้หารือมานี้ เมื่อได้วิเคราะห์บทบัญญัติตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ประกอบกับประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง กิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ พ.ศ. ๒๕๕๘ แล้วมีความเห็นว่า การประกอบกิจการตู้กาแฟหยอดเหรียญอัตโนมัติที่มีลักษณะเป็นการติดตั้งตู้กาแฟหยอดเหรียญอัตโนมัติที่เปิดให้บริการ ๒๔ ชั่วโมง ระบบการทำงานของตู้กาแฟจะมีการผสมผงเครื่องดื่มชนิดต่าง ๆ กับน้ำร้อนภายในตู้ และผลิออกมาเป็นเครื่องดื่มร้อนใส่แก้วกระดาษที่ติดตั้งพร้อมในตู้ หลังจากจ่ายเครื่องดื่มแล้ว จะมีระบบทำความสะอาดด้วยน้ำร้อนตามหลังทุกครั้ง และมีหน่วยบริการของบริษัทเข้ามาดูแลทำความสะอาดตู้กาแฟ ๒ วันต่อครั้ง ดังนั้น การประกอบกิจการดังกล่าว เข้าข่ายเป็นกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ ประเภทที่ ๓ (๑๗) การผลิต สดผสม หรือแบ่งบรรจุ น้ำอัดลม น้ำหวาน น้ำโซดา น้ำจากพืช ผัก ผลไม้ เครื่องดื่มชนิดต่าง ๆ บรรจุกระป๋อง ขวดหรือภาชนะอื่นใด หากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ออกข้อบัญญัติท้องถิ่นควบคุมกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพประเภทดังกล่าวไว้ ผู้ใดจะประกอบกิจการต้องได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่นก่อนประกอบกิจการ ตามมาตรา ๓๓ แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

ทั้งนี้ จากกรณีที่ได้หารือมานี้มีข้อเท็จจริงว่าได้มีการติดตั้งตู้กาแฟหยอดเหรียญในบริเวณพื้นที่ตลาดเจ้าของตู้กาแฟหยอดเหรียญดังกล่าวจึงไม่ต้องขอรับใบอนุญาตประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง กิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ พ.ศ. ๒๕๕๘ ข้อ ๓ กลุ่มกิจการที่ ๓ กิจการเกี่ยวกับอาหาร เครื่องดื่ม น้ำดื่ม ยกเว้น ในสถานที่จำหน่ายอาหาร การเร่ขาย การขายในตลาด และการผลิตเพื่อบริโภคในครัวเรือน แต่อย่างไรก็ตามราชการส่วนท้องถิ่นมีอำนาจควบคุมดูแลสุขภาพลักษณะของการประกอบกิจการให้เป็นไปตามกฎกระทรวงว่าด้วยสุขภาพลักษณะของตลาด พ.ศ. ๒๕๕๑ ต่อไปได้

กรมอนามัย

ศูนย์บริหารกฎหมายสาธารณสุข

๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๓

หมายเหตุ : ท่านสามารถศึกษาแนวทางการตอบข้อหารือในประเด็นอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข ได้ที่เว็บไซต์ศูนย์บริหารกฎหมายสาธารณสุข หรือสแกนได้ที่คิวอาร์โค้ดนี้

